

6942.

Kaarina
Ristimäki.121. Vähän palaneen saven kappaleita.

L. kuin n:o 120 (E:II).

122. Hevosenhammas ja isohko ei palanut luupala.

L. kuin n:ot 120-121 (E:II).

6943.

Maaria
Jäkärälä.
(Metsämäen
hietakuoppa).

Esineet, jotka A. Europaeus elok. 1915 kaivoi esiin Jäkärälän kivikautiselta asuinpaikalta Maarian pitäjässä, pienemmästä metsän sisässä olevasta hietakuopasta sen kaakkoissyryltä, joka on (kuten suurin osa hietakuoppaa) Tastun metsälohkon puolella rehtori M. Ahlmanin palstalla. Lisäksi joi-takin ostettuja esineitä (hinta 2:20). Merk. diarioon 1. IX. 15. Ks. kartat ja kertomukset.

Kaivaus-
alue.

1. Kolmesakarainen pieni kivi, punertavaa kvartsiittia (t. hietakiveä), terävin sakara ehkä muodostettu iskemällä ja sen kärkeä ehkä käytetty johonkin tarkoitukseen (tulenottokivi, vrt. Frödin, Alvastra, Fornvännens 1910 s. 59-60 fig. 56-57). 49.o, 46.8, 19.o, mm.

Ruudusta I:K (Kartta!).

2. Tulenottokivi (?), edellistä pienempi ja pitkulainen. 36.4, 20.5, 7.8 mm.

Ruudusta L:I.

3. Pieni saviastianpalanen, koristelutapa meillä harvinainen, pieniä suorakaiteisia sy-

6943.

Maaria

Jäkärä

(Kaivausalue I).

vennyksiä rinnakkaisissa kulmikkaasti yhtyvissä riveissä. Melkein n. s. stickband - keramiikkaa.

L. ruudusta L:I.

4. Lohelma hiotun mykevälappeisen kiviaseen pinnasta 47.6, 30.3, 11.2 mm.

Ruudusta L:I kohdasta 1.

5. Pieni iskentälohkare ja saviastian pala, josta ulkopinta poismurennut.

Tulisijasta X ruuduissa L-M:II sen kivettömästä keskustasta.

6. Yksi iso isketty lohkare, erupt. vuorilajia, sekä 2 iskentäliuskaa, joista 2 erupt. vuorilajia, 3:s kvartssia, viimeainittu on ehkä kaavin.

L. tulisijasta X (L:M:II), kivien lomista sitä purettaessa.

7. Hiiliä.

Tulisijasta X sitä purettaessa otettuja.

8. Saviastianpaloja (8 kpl.), huokoista helposti murenevaa savea, leveillä kampajuovilla koristettuja paloja useampia; yhdessä, jonka savi tiiviimpää, lyhyitä teräväpohjaisia ja suippokärkisiä kampajuovia.

L. ruudusta L:III. Ylimmät löydöt tulivat -0.65 m syvästä maanpinnasta), saviastianpaloja löytyi vielä -0.46 m syvästä (eli pinnasta n. 43-51 cm).

6943.
Maaria
Jäkärä
(Kaivausalue
I).

9. Kaitataltan teelmä (?), soukka, nelisiv. liuska erupt. vuorilajia, jota toisesta päästä on aljettu laskea terälle; kantapää ehkä katkennut. 43.0, 14.6, 9.6 mm.
Ruudusta M:III.
10. Hioinkiven kappale, pehmeätä hietakiveä. 63.0, 41.5, 20.3 mm.
Ruudusta M:III.
11. Saviastianpaloja (5 kpl), pieniä, 2 on kampaviivoilla koristettu, toinen samaantapaan sick-sak-järjestetyillä kuin n: on 6943:21 isossa kappaleessa.
Ruudusta M:III.
12. Palanut luumuru.
Ruudusta M:III.
13. Saviastianpaloja 7 kpl., yhdessä isossa ja kolmessa pikkupalassa on lyhyitä ja leveitä soikeita kampasyvennyksiä.
Ruudusta M:III kohdasta E kivien alta -0.61 (s.o.n. 60 sm) syvästä; pienimmät "paaluu reiästä" (Ks. kaivauskertomusta).
14. Iskukivi, kovaa erupt. vuorilajia (n. s. Hinnerjoen Lammilan ja Jäkärän asuinpaikkojen vuorilajia), vähän käytetty syrjiltä; lattean pallomainen, yhdellä syrjällä terävä, ulkoneva särmä ("varsiruoto"). 54.4, 49.4, 24.5 mm.
Ruutujen M:III ja N:III väliseltä rajaviivalta n. 60 sm syvästä kivien kohdalta (siis niiden alta).

6943.
Maaria
Jäkärkä
(Kaivausalue I).

15. Pieni saviastian ulkopinta-lohjelma, koristettu verraten soukilla sik-sak-järjestetyillä kampaviivoilla (samasta astiasta kuin 1 palan:ossa 14 edellä ??).

Ruudusta N:III.

16. Kolme saviastianpalaa (ynnä vähän muruja; yksi reunapala, päältä kuin punaiseksi maalattu, lyhyillä sik-sak-järjestetyillä kampajuovilla koristettu (vrt. edellä n:ot 11 ja 15); yksi pala (eri astiasta) mutkainen läheltä pohjaa arvatenkin, koristettu vaakasuorassa suunnassa astian ympäri kulkevilla kammalla painetuilla juovilla; missä jälkiä kampaviivoista.

Ruudusta N:III "syvästä, läheltä kiviä".

17. Hioinkiven kappale, pehmeää, kellervää hietakiveä, kahdesta palasta liimattu. n; 61 ; 58; 31 mm.

Ruudusta L:IV, jossa vielä oli jäljellä hietakuoppaan sortuneen tulisijan nurkka.

18. Saviastianpaloja (7 kpl.), kolme kuopilla ja kapeilla kampaviivoilla koristettua (karkjalaistyylistä); yhdessä yhdensuuntaisia kampaviivoja, yhdessä vinottain riveihin järjestettyjä lyhyitä ja soikeita kampasyvennyksiä; kahdesta ulkopinnasta poismurennut.

Ruudusta L:IV (vrt. n:on 17 löytötietoja)

19. Iskettyjä kiviliuskoja 46 kpl., niistä 13

6943.
Maaria
Jäkärälä
(Kaivausalue
I).

kvartsia, muut erupt. vuorilajia.

Kaivausalueelta I ruutujen K-N:I-IV sisälle lankeavasta osasta; eri ruuduille jakaantuvat ne seuraavasti: K:I kpl, L:I 1, M:I, 10 (joista 4 kvartsia), L:II 1, M:II 1, L-N:II 6, L:III 10 (joista 2 kvartsia), M:III 9 (joista 7 kvartsia), N:III 3 ja L:IV 4 kpl; lisäksi tulevat n:oissa 5-6 edellä mainitut liuskat.

20. Kaksi (hioinkiven)kantakappaletta; toinen paksu monikulmainen (vrt. Suom. Museo 1911 s. 77 kuv. 3), toinen lattea, neljältä sivulta käytetty; molemmat pehmeää kellertävää hietakiveä. Mitat 97.0, 86.5, 55.2 sekä 75.5, 36.0, 24.2 mm.

L. hietakuoppaan sortuneesta (ruutuihin L-M:IV-V) tulisijasta, josta vähäinen nurkka oli vielä jäljellä ruudussa L:IV "niemenkärjessä". - Samoin 1. ovat n:ot 21-23.

21. Saviastianpaloja (n. 70 kpl, joista osa pieniä murenia); joukossa on reunapalaa, joista isoin koristettu lyhyillä kampasyvennyksillä ja leveillä kampaviivoilla, samoista aiheista on muidenkin koristukset kokoonpan-
1 saviastianpala läh. Upsalan yliopistoon v. 1923.
tu; neljä isoa kappaletta on saatu yhteenliimatuksi, nähtävästi samalla leimalla painetut kampaviivat ja lyhyet kampasyvennykset vuorotellen pystysuorassa sik-sak-järjestyksessä toisiaan seuraten, profiili jonkun verran polveikas (polvi varsinkin sisäpinnassa selvästi näkyvissä.)

6943.
Maaria
Jäkärä
(Kaivausalue I).

L. kuten n:o 20 (itse tulisijasta ei
niitä löytynyt, pääasiassa sen pohjois-
ja koillispuolilta.

22. Iskentälohkareita 8 kpl, niistä 3 kvartsia,
muut erupt. vuorilajia.

L kuten n:o 20-21.

23. Nokea

Tulisijasta joka sortunut hietakuoppaan
ruutujen L.M:IV-V kohdalle.

24. Saviastianpaloja 10 kpl, osaksi hyvin pieniä
muruja, koristeina eripitkiä kampajonoja;
yhdessä leveitä, kapealovisia, nuorakampaa
muistuttavia, nähtävästi vaakasuorasti kul-
kevia tiheään rinnakkain järjestettyjä kam-
pajuovia (1 pala on liitepala, pinta on osak-
si poiskarissut, mutta koristeet näkyvät
myös liitteen(pinnassa).

Hietakuoppaan sortuneesta maasta n.
alueelta N-R:III -IV kaivettuja, kuten
myös seur. n:ro.

25. Viisi iskentäliuskaa, kaikki erupt. vuorila-
jia.

L. kuin n:ro 24.

26. Hiiliä ja hiilien seasta löydetty isketty
kiviliuska, erupt. vuorilajia.

L. tulisijasta 3 ruuduissa Ø-P:I (-0.41
-0.72 m).

27. Kaksi saviastianpalasta, sisäpintalohelmaa.

L. ruudusta P:I.

6943.

Maaria

Jäkärnä

(Kaivausalue I)

28. Palanut luumuru.

L. ruudusta P:I.

29. Saviastian muruja, n. 20 kpl., osa koristettu leveillä kampa juovilla.

Ruudusta Z:I:1.

30. Kaksi saviastiankappaletta, sisäpintalohelmaa.

Ruudusta Z:II, toinen -0.41 (= n. 28-30 cm) syvästä.

31. Pieni saviastianpalanen, kvartsi - ja graniittisiruilla sekoitettua savea, kuoppakoristeinen; ulkopinta juovainen, sivelty jollain epätasaisella lastulla t. m. s.

Ruudusta S:II (t. S:III).

32. Kaksi saviastianpalaa, sisäpintalohelmaa.

Hietakuopan reunasta ruudusta S:IV.

33. Lohelma nelisivuisesta, hyvin hiotusta aseesta (kourutaltasta ???); tiivistä erupt. vuorialajia. 48.o, 38.o, 8.o mm.

Ruudusta T:IV.

34. Iskentäliuskoja ja -lohkareita 26 kpl., joista 3 kvartssia muut n. s. Jäkärnän - Hinnerjoen kiviä.

Ruuduista O-S:I-III sekä T:II-IV ja S:IV (ruudusta Z:I:1. 6 kpl., joista 1 kvartssia, O:I 3 kpl., joista 1 kvartssia, P:I 8 kpl., joista 1 kvartssia, R:I 1 kpl., O:II 1 kpl., Z-R:II 2 kpl., ~~S:IV 1 kpl.~~, S:II (III) 2 kpl., P:II (III) 2 kpl ja T:IV 1 kpl.

6943.
Maaria
Jäkärälä
(Kaivausalue I):

35. Pieni kivipuikko (liuskeista gneissia, toista päätä näyttää hiotun; käytetty ehkä kourujen hiomiseen). 44.3, 12.5, 11.1 mm.
Ruudusta R:VI tulisijan S päällä ja ympärillä olevasta kulttuurikerroksesta.
36. Kolme saviastianpalaa, joista kaksi pientä sisäpintalohelmaa; kolmas pala(kupera) näyttää olevan pienestä ohutseinäisestä astiasta, koristettu jyvämäisillä syvennyksillä.
R:VI, kuten nro 35 (yksi pala -0.13, s.o.n. 25 sm syvästä.)
37. Pallomaisen, epämuotoisen iskukiven puolikas, tiivistä erupt. vuorilajia (Jäkärälän - Hinnerjoen kiviä). 66.3, 63.7, 40 (42) mm.
Ruudusta R:VII, kohdasta 2, -0.06 m(= 0.33 sm) syvästä.
38. Iskentäliuskoja ja lohkaraita 10 kpl., yksi kvartssia, muut n. s. Jäkärälän- Hinnerjoen kiviä.
Alueelta R-S:V-VII (ja T:V) seuraavasti:
S:V 4 kpl., R:VI 1 kpl., R:VI (tulisijan S päältä ja ympäriltä) 3 kpl., joista 1 kvartssia; ja S:VI 2 kpl.
39. Saviastian reunakappale, koristettu reunan kanssa yhdensuuntaisesti kulkevilla kampaivoilla; reunan poikki vinottain myös kampa-painanteita.
L. ruudusta R:VIII syvästä keltasen (ruskean) ja harmaan kerroksen rajamailta (ks. kaivauskert. ja poikkil. R:IX-XI).

6943.

Maaria

Jäkärä

(Kaivausalue

I).

40. Neljä saviastian sisäpintalohelmaa.

S:VIII, alempi kerros (syvempää kuin 30 cm).

41. Hiiliä, osittain vain puoleksi hiiltyneitä; ehkä myöhemmän metsänpalon ajoilta.

S:VIII, + 0.06 (s.o n. 32 sm) syvästä.

42. Saviastianpaloja, 8 kpl., enimmäkseen sisäpintalohelmia; yksi (liitepala) koristettu merkillisillä pyöreäsyvennyksillä vaakasuorilla kampajuovilla (vrt. n:oa 6943:52), yhdessä pintalohelmassa epäselviä koristusten jälkiä; yksi pala epäilemättä veden (rautaveden) pyöreäksi huuhteleva.

Z:IX.

43. Hammaslaitaisen reikäkiven (gneissia t. j. m. s) puolikas, hampaat osaksi poislohkeilleet; lattea, reikä keskeltä ahtain, ollut ehkä leveänsoikea (vrt. S.My, Aik. XXV:2 s. 9 kuv, 12) n. 110, 142.2, 25.0 mm.

Ruudusta Z:IX, sen reunasta alaspolkaistusta maasta.

44. Graniitista isketty kappale (erehdyttävästi reikäkiven teelmän puolikkaan näköinen.

70.5, 55.0, 14 mm.

R:IX, syvempi kerros, harmaan maan yläreunasta (vrt. profiilia). Samoin l. ovat n:ot 45 ja 47.

45. Tulenottokivi (vrt. n:oja 6943:1 ja 2) punertavaa kvartsiittia. 52.5, 42.7, 16.2 mm.

R:IX (kuten nro 44).

6943.
Maaria
Jäkärä
(Kaivausalue I).

46. N. 5:n pennin kokoinen lattea kivipyörylä
28.6 x 28.2, 6.7 mm.
R:IX (ylempi ruskea kerros).
47. Iskukiven, vähän käytetyn kappale, valkeata
kvartsiittia. 43.5, 41.3, 18.5 mm.
R:IX (kuten n:ot 44 ja 45).
48. Saviastianpaloja (n. 20 kpl.), hyvin murene-
viä ; koristeina on leveitä kampaviivoja ja
kampaleimasimen kulmalla painettuja melkein
neliskulmaisia syvennyksiä.
R:IX, ylempi ruskea kerros (ks. profii-
lia); osa aivan läheltä pintaa.
49. Saviastianpaloja (n. 50 kpl.), hyvin murenevia,
samanlaisia ja samoin koristettuja kuin
edellisen numeron, ehkä samasta astiasta,
lisäksi 1 pala joka koristettu nuorakampaa
muistuttavilla "vinourteisilla" vaakasuorilla
kampaviivoilla. (Vrt. ed. 6943:24).
R:IX, syvästä, n. 30-40 sm syvyydestä
mustan ja harmaan maan yläosista (ks.
profiilia).
50. Pienen hiokinkiven lattean, sekä molemmin
puolin että sivuiltaan käytetyn, kappale,
kellanuskeaa hietakiveä. 103.0, 68.0, 13.5
mm.
S:IX, ylempi ruskea kerros.
51. Kaksi saviastianpalaa, toinen iso sisäpinta-
lohelma, toinen liitepala, koristettu vaaka-
suorilla nuorakampaa muistuttavilla leveillä
kampaviivoilla (vrt. n:oa 24).

6943.

Maaria

Jäkärle

Kaivausalue

I.

S:IX, "syvempi kerros"; jälk. pala +0.13

(= n. 38 sm) syvästä.

52. 9 saviastianpalaa, niistä 5 sisäpinta- ja yksi (kampaviivoilla koristettu) ulkopintalohelma. Muista on kaksi liimattu kokoon neljästä ja yksi kolmesta palasesta; näistä on kaksi reunapalaa, toinen, jossa laita on hiukan sisään ja ulospäin kaareva, on koristettu leveillä, soikeilla kampasyvennyksillä, toinen jossa laita on ulkokaareva, vaakasuorilla kampajuovilla, jossa syvennykset ovat pyöreäpohjaisia (vrt. edellä n:o 42); kolmannessa palassa on pystysuoria pitkiä ja vinoja lyhyitä (samalla leimasimella painettuja) kampaviivoja.

Ruudusta Z:X.

53. Saviastianpaloja (n. 60 kpl), hyvin murevaa laatua koristeina näkyy joissakin kampajuovia; 2 reunapalaa, joista toinen vaakasuorilla leveillä kampaviivoilla koristettu (vrt. ed. n:o 24 y. m.); yksi kapeilla kampajuovilla koristettu pala liimattu kokoon kolmesta palasta.

R:X, ylempi ruskea kerros; joku pala m. m. aivan heti pintaturpeen alta (+ 0.65 = koskematon n. 10 sm syvästä).

54. Iskukivi (?), epämuotisen pallomaisen, aivan vähän käytetyn puolikas, tiivistä erupt. vuorilajia (Jäkärle - Hinnerjoen kiviä).

53.4, 51.0, 37.7 mm.

Z:XI, matalasta.

6943.

Maaria

Jäkärä

(Kaivausalue I).

55. Saviastianpaloja: yksi iso reunasta alaspäin jatkuva 7:stä eri kappaleesta liimattu pala, koristettu lyhyillä, soikeilla kampasyvennyksillä, jotka lähinnä reunaa ovat vaakasuorassa asennossa muodostaen kaksi vaakasuoraa riviä, alempana viistossa vinoissa epäsäännöllisissä riveissä; lisäksi n. 15 hyvin harrasta murua, joissa muutamissa näkyy kampa-juovia.

Ruudusta Z:XI, ylinnä läheltä pintaa; mitatut löytösyvyydet ovat + 0.59, *) vii-
mem. syvyydestä), vastaten 11-47 cm sy-
vyyttä pinnasta lukien.

*)+0.56 ja
+0.97 (ison
astian palat

56. Saviastian paloja, n. 30 kpl., muutamissa näkyy pitkiä, verraten soukkia kampaviivoja, jotka isoimmista paloissa ovat järjestetyt eri suuntiin kulmittain tahi vöiksi, joita toisistaan eroittaa kahdet rinnakkaiset vaakasuorat juovat. Yksi pahoin rapautunut reunapala.

R:XI, yleensä ylemmästä ruskeasta kerroksesta; ylin pala + 0.71 (siis n. 16 sm syvästä). Löytyi pintaturveta poistettaessa.

57. Kolme saviastianpalasta, yksi sisäpinta, yksi ulkopintalohelmä, viimeksimainitussa näkyy soukkia kampaviivoja; kolmas pala paksu, sisusta lähinnä sisäpintaa mustaksi palanut, leveillä nuorakampaa muistuttavilla (veaka-suorilla?) kampaviivoilla koristettu.

Ruuduista Z-R:IX-XI, luodusta hiedasta löytyneitä.

6943.
Maaria
Jäkärälä
(Kaivausalue
I).

58. Iskentäliuskoja ja -lohkareita, 118 kpl., joista 55 kvartsia, loput erupt. vuorilajeja (Jäkärälän- Hinnerjoen kiviä), joukossa melko isoja.

Z-R-S:VIII-IX, P-Z-R-S:X ja P-Z-R:XI seuraavasti: R:VIII 12 liuskaa (3 kvartsia) S:VIII-12 l. (8 kvartsia), Z:IX-5 (1 kvartsia), R:IX-19 (8 kvartsia), S:IX 11 (7 kvartsia), R:X 30 (15 kvartsia), S:X -4 (3 kvartsia), Z:XI 5, R:XI 14 (6 kvartsia) ja alueelta Z-R:IX_XI 6, joista 4 kvartsia.

59. Saviastianpala (liitekohdasta), pitkillä ja soukilla, vinottain kulkevilla kampaviivoilla koristettu.

Z:XII + 0.51 sm (eli pinnasta lukien 43 sm $\bar{\imath}$ syvästä.

60. Saviastianpaloja 4 kpl, parissa näkyy vähän kampakoristusta .

Ruudusta Z:XIV.

61. Saviastianpaloja 2 kpl, toinen pieni muru liitekohdasta, toinen iso ja paksu, sisustasta lähinnä sisäpintaa mustaksi palanut, koristettu leveillä, nuorakampaa muistuttavilla kampaviivoilla, jotka muodostavat vaakasuoria vöitä ja neliönmuotoisia kuvioita. Samasta astiastiasta luultavasti on kappale n:ossa 57.

L. ruudusta P:XV, isompi pala + 0.63 (siis pinnasta lukien n. 45-49 sm) syvästä.

6943.
Maaria
Jäkärliä
(Kaivausalue I).

62. Kolme pientä saviastianpalaa 2 pientä sisäpintalohelmaa ja kolmas kuopilla koristetusta (Uskelan sinivuorelaisia muistuttavasta) silopintaisesta astiasta.

Ruudusta P:XVI.

63. Pieni saviastian pintalohelma, kampakoristeinen.

Ruudusta Z:XVI.

64. Pieni lusikanmuotoinen kvartsisuka (?), 25.6, 16.5, 10.2 mm.

Ruudusta O:XVII tahi P:XVII.

65. Kappale kvartsiittisesta iskukivestä (?), 42.3, 33.5, 13.8 mm.

O:XVIII á P:XVIII.

66. Kaksi saviastian murua.

O:XVIII á P:XVIII.

67. Saviastianpaloja 6 kpl, neljä sisäpinta- ja 1 ulkopintalohelma, jossa leveitä kampa-juovia ja niiden välillä kampaleimasimen nurkalla vaakasuorasti pistettyjä syvennyksiä (vrt. edellä n:ot 48 ja 49); kuudes pala näyttää olevan koristettu pienillä kuopilla ja pienellä, kynsimäisellä esineellä painetuilla lovilla.

Z:XVIII, viimeainittu pala 50 sm syvästä pinnasta lukien.

68. Kaksi saviastian murua, sisäpinnasta lohjennutta.

6943.

P:XIX, heti pintaturpeen alta.

Maaria

Jäkärä.

(Kaivausalue

I).

69. Pieni alkuaan ehkä isketty mutta käytännössä tahi veden huuhtelun kautta sileäksi kulunut kivi, kovaa erupt. vuorilajia ; 44.0, 33.0, 19.5 mm.

Ruudusta Z:XIX,

70. Pieni hioinkiven kappale, kellan ruskeata hietakiveä. 39.5, 34.0, 9.5 mm.

Z:XIX.

71. Saviastiain muruja n. 10 kpl, parissa näkyy kampakoristusten merkkejä.

Z:XIX.

72. Iskettyjä kvartsi kiviä 73 kpl., niistä 16 kvartsiä, loput erupt. vuorilajeja, etupäässä n. s. Jäkärän - Hinnerjoen kiviä.

Ruuduista P-Z:XII-XIX (ja O:XVI-XIX)

seuraavasti: P:XII-XIII 1 liuska; Z:XIII 2 l., Z:XIV 2 l., P:XV 5 l., joista 2 kvartsiä; Z:XV 3 l., joista 2 kvartsiä; P:XVI 14.1., joista 3 kvartsiä; Z:XVI 3 l., joista 1 kvartsiä; O-P:XVII 9 l., joista 3 kvartsiä; Z:XVII 1 l., O-P:XVIII 15 l., joista 1 kvartsiä; Z:XVIII 8 l., joista 4 kvartsiä; P:XIX 5 l., Z:XIX 5 l. -

73. Neljä saviastian murua, kahdessa kampakoristeita.

Ruudusta P:XX.

74. Saviastian muruja 7 kpl., yhdessä näkyy

6943.

Maaria

jäkärlä

(Kaivausalue I).

leveän kampajuovan pää.

Z:XX, "läheltä pintaa".

75. Saviastianpala, jossa leveitä kampajuovia (samanlasia kuin edellä n:oissa 48, 49 ja 67).

Z:XX, "syvältä".

76. Saviastian muruja 8 kpl.;

P:XXI "läheltä pintaa".

77. Saviastianpala, jossa lyhyitä soikeita ei aivan säännöllisiksi pystysuoriksi sik-sakjuoviksi järjestettyjä kampasyvennyksiä (vrt. edellä n:ot 11, 15, 16, 21 y. m.); yksi sivu merkillisesti kouru, vaikka liitesauma kulkee siihen nähden melkein suorakulmaisesti poikittain; yhdessä nurkassa astian läpi poratun reiän jälki.

Ruudusta P:XXI 62 cm syvästä.

78. Saviastianpaloja 10 kpl., leveillä kampajuovilla ja vuorottelevilla kampaleimasimen nurkalla painetuilla syvennöksillä koristettuja, kenties samasta astiasta, kuin edellä n:ot 67 ja 75; samaantapaan koristettuja olivat myös n:ot 48 ja 49.

Z:XXI, syvästä,

79. Saviastian muruja (9 kpl.)

Ruudusta P:XXII.

80. Kaksi saviastian murua, toinen sisä-, toinen ulkopintalohelma, viimein koristettu leveillä kampapainanteilla.

6943.

Maaria

Jäkärli

(Kaivausalue

I).

Z:XXII, läheltä pintaa.

81. Saviastianpaloja 13 kpl., yksi reunapala, koristettu vaakasuorilla leveillä kampaviivoilla; 2 palaa joissa matalia (ehkä kampaleimasimen nurkalla painettuja syvennyksiä). Muut koristetut palat ovat koristetuja leveillä pystysuorilla riveiksi järjestetyillä pyöreäpäisillä kampajuovilla, joita eroittaa toisistaan yksi á kaksiriviä kampaleimasimen nurkalla painettuja syvennyksiä, siis aivan samoin kuin edellä n:ot 67,75,78 sekä 48 ja 49.

Ruudusta Z:XXII, syvästä ruskean maan alareunasta; löytökohtien korkeus 0= pisteestä + 1.43, + 1.42, + 1.36 + 1.28, eli syvyys maanpinnasta 35-61 cm (81 a on 40 sm syvästä).

82. Saviastian sisäpintalohelma;

Ruudusta N:XXIII pintaturvetta poistettaessa.

83. Saviastianpala, pinnalta mustaksi palanutta, kovaa, graniittisiruilla sekoitettua savea; koristeina epämääräisiä kampajuovia.

Ruudusta N:XXIII, syvältä.

84. Kolme saviastian murua.

P:XXIII, läh. pintaa.

85. Saviastianpaloja 8 kpl., yksi reunapala, josta ulkopinta poismurentunut; neljä sisä- ja yksi pieni kampakoristeinen ulkopintalohelma; yksi isohko pala, jossa aivan samanlaiset koristeet, kuin useimmissa n:on

6943.
Maaria
Jäkärle
(Kaivausalue I).

81 (sekä 67, 75 ja 78) astianpaloissa; vihdoin yksi pienillä kuopilla ja pienillä kynsipainanteita muistuttavilla lovilla koristettu palanen (vrt. edellä n:o 67:n yhtä palaa, joka aivan samoin koristettu ja luultavasti samasta astiasta - löydetty n. 5-6 m:n päässä tästä).

Ruudusta P:XXIII syvempää (yli 30 sm syvästä).

86. Viisi saviastian murenaa.

Ruudusta Z:XXIII läheltä pintaa.

87. Pieni hioinkiven kappale, kelleervää, pehmeätä hietakiveä; 41.5, 26.0, 13.0 mm.,

Ruudusta Z:XXIII, syvempää.

88. Saviastianpaloja 9 kpl., yksi iso pinnalta tiilenpunainen koristettu kampajuovilla, joita on järjestetty vinottain vaakasuorasti kulkeviin riveihin; rivit erottaa toisistaan kaksoiskampajuovat, vaakasuorasti kulkevat; muut kappaleet (pahoin murenneita) lienevät samasta astiasta (vrt. n:o 103).

Ruudusta Z:XXIII, syvästä, alimmat kappaleet korkeudelta + 1.28 (= 59-67 cm pintaa alemmaa.)

89. Iskentäliuskoja ja-lohkareita 76 kpl., joista 12 kvartsia, muut erupt. vuorilajia (1 kpl., hienoa hieman aunuksel. viheriäliusketta muistuttavaa kiveä).

Alueelta P-Z:XX-XXIII, O:XXI-XXIII, N:XXIII seuraavasti: P:XX 9 liuskaa, joista 1 kvartsia; Z:XX 5 l., joista 2 kvartsia;

6943.
Maaria
Jäkärle
(Kaivausalue
I).

P:XXI 2 l.; Z:XXI 3 l., joista 1 kvart-
sia. P:XXII 6 l. ; Z:XXII 23 l.; jois-
tä 4 kvarttia; N:XXIII 3 l. ; O:XXIII
6 l.; P:XXIII 11 l., joista 4 kvart-
sia ; Z:XXIII 8 l.

90. Kvartsisen iskukiven kappale. 53.4, 33.3,
20.0 mm.

M:XXIV, syvästä.

91. Pieni käsihioimen kappale, pehmeää, ruskean-
keltasta hietakiveä. 39.0, 24.5, 13.0 mm.

M:XXIV, syvästä.

92. Saviastianpaloja 12 kpl., kaksi reunapalaa,
joissa viistoja kampajuovia; parissa palas-
sa leveitä nuorakampaa muistuttavia kampa-
juovia.

N:XXIV, syvästä.

93. Saviastianpaloja 7 kpl., yksi pala kaareva,
pienestä astiasta, koristettu oljenkorrella
painetuilla pyörylöillä; muut palat pieniä
murenia.

N:XXIV, syvästä.

94. Hioinkiven kappale, pehmeää ruskeankeltaista
hietakiveä; 39.5, 28.5, 11.6 mm.

O:XXIV, syvästä.

95. Saviastianpaloja 8 kpl., kaksi koristettua, toi-
nen soukilla kampaviivoilla , joiden
välissä on kaksi riviä vastakkaiseen suun-
taan viistoja lyhyitä kampasyvennyksiä; toi-
sessa on koristeiden järjestys sama, mutta

6943.
Maaria
Jäkärlä
(Kaivausalue I).

ovat ne leimasimella tehtyjä. Muut mure-
nia.

O:XXIV, syvästä.

96. Palanut luupala.

O:XXIV, syvästä.

97. Neljä pientä saviastianpalaa, yhdessä kampa-
koristeita; yksi ehkä koristamaton reunapa-
la pienestä kupista tahi ehkä liitepala.

P:XXIV, läheltä pintaa, ruskeasta ker-
roksesta.

98. Neljä saviastianpalaa (sisäpinta -lohelma).

P:XXIV, syvästä.

99. Saviastiain murenia 39 kpl., muutamissa nä-
kyy kampakoristeita (m. m. samantapaisia kuin
n:oissa 67, 75, 78 ja 81 sekä yhdessä palas-
sa samantapaisia kuin n:oissa 88 ja 103).

Z:XXIV, läheltä pintaa ruskeasta ker-
roksesta.

100. Viisi pientä saviastianpalaa, m. m. yksi
reunapala, jossa on kampakoristuksen nurkal-
la painettuja syvennyksiä.

Z:XXIV, syvästä.

101. Käsihioimen kappale, pehmeätä ruskeankeltais-
ta hietakiveä ja iskukiven kappale kovaa
erupt. vuorilajia (n. s. Jäkärlän - Hinnerjoen
kiveä). Edellinen 45.0, 28, 18, mm. Jälki-
mäinen 53.5, 47.4, 19.3 mm.

Ruudusta M:XXV.

6943.

Maaria

Jäkärkä

(Kaivausalue

I).

102. Saviastianpaloja 5 kpl., kahdessa kampaviivoja Ruuduista M:XXV ja N:XXV, pintaturvetta poistaessa.

103. Saviastianpaloja, lukuisat pienet murenat lukuunotettuina lähes 200 kpl., suurin osa on samasta isosta astiasta, jossa koristuksina on kampaleimauksista muodostettuja vyö-

Niistä melkoinen-
osa yhteenliitetty
liimaamalla

(valok.4730).

valokuva

hykkeitä (Ks. kuva), toiseksi ylimmät rinnakkaiset vaakasuorat juovat ovat vedettyjä (ei kammalla painettuja), alempana olevat kuoppamaiset syvennykset kampaleimasimen nurkalla painettuja; pohja verraten suippo; ylen haprasta savea. Samasta astiasta kappaleita on n:ossa 107 (vrt. kuvaa). Kaksi palaa on selvästi eri astiasta, nim. yksi suippopohjaisen astian pohjapala, koristettu melkein samoin, kuin tähän kuvattun astian pohjaosa) kampajuovat kuitenkin kapeampia ja tiheämmässä ja syvennykset alkavat lähempänä pohjaa (103 a); yksi pie-

6943.
Maaria
Jäkärä
(Kaivausalue I).

ni ohutseinäinen pala koristettu lyhyillä,
kampaleimasimella tehdyillä syvennyksillä
(103 b).

Ruudusta M:XXV; suurin osa paloista,
m. m. molemmat pohjakappaleet olivat
yhdessä sykkyrässä, alimmat yli 1
metrin syvässä melkein puhtaanvärises-
sä maassa. Ylimmät kappaleet esiin-
tyivät +1.40 korkeudella (siis n.56-60
cm pintaa syvemällä), suurin osa kap-
paleista löytyi korkeuksien + 1.25 -
+0.94 = väliltä, s.o. n. 70-105 cm
syvästä. Molemmat pohjakappaleet tuli-
vat n. 70-75 cm:n syvyydestä (+ 1.25).
Maakerrosjärjestys paikalla oli taval-
linen (vrt. profiilia Z:XXIII_XXVI; hu-
mus ruskea, harmaa ja valkea hieta).
Löytöalue merkitty punasella kartalle.

104. Pieni lattea hiokinkivi, vaalean ruskeaa
hietakiveä; molemmin puolin käytetty; 109.5,
x 86.0, 17.5 mm.

Ruudusta N:XXV, syvästä (syvempää
kuin 30 cm).

105. Kvartsisuka, hyvin pieni, ei kovin onnistu-
nut; 23.5, 21.0, 10.0 mm.

Ruudusta N:XXV.

106. Neljä saviastianpala (2 yhteenliimattua);
kaksi(yhteenliimatut) koristettuja lovilla,
soikeilla (kampa=)syvennyksillä.

Ruuduista (N:XXV ja)N:XXVI, +1.47 (s.o.
n. 57 cm pinnasta lukien) syvyydellä.

6943.

Maaria

Jäkärälä

(Kaivausalue

I).

107. Saviastianpaloja, pikkumurut mukaanluettuina n. 25 kpl (näistä on kaksi liimattu yhteen n: on 103 kappaleiden kanssa; (vrt. valokuva), kampakoristeisia ; yhtä graniittisiruilla sekotettua lukuunottamatta lienevät kaikki samasta astiasta, kuin pääosa n: on 103 kappaleista; myös yhtä hapraita.

Ruudusta N:XXV, syvästä.

108. Kolme saviastian sisäpinta lohelmaa.

O:XXV, syvästä.

109. Saviastianpaloja, pieniä, n. 15 kpl., muutamissa näkyä kampakoristeita.

P:XXV, läheltä pintaa.

110. Saviastianpaloja 12 kpl., (liimatut yhteen niin, että on vain 8 palaa), näistä on yksi pala karkeaa graniittisiruilla sekotettua savea, yksi ohut pala koristettu soikeilla syvennyksillä; samoin koristettuja ovat myös loput paloista, jotka kuuluvat ulkopinnalta tiilenpunaseen, sisäpinnalta harmaaseen saviastian, josta kappaleita on myös n:oissa 106.

P:XXV, syvästä (syvempää kuin 30 cm).

111. Saviastianpaloja (murut mukaanluettuina 18 kpl), hapraita, koristeina on leveitä kampakjuovia, yhdessä palassa on kapeanlaisista kampakjuovista muodostettuja neliöitä (vrt. edellä n:o 103, sam. myös 56).

Z:XXV, läheltä pintaa.

112. Saviastianpaloja, murut mukaanluettuina n.

6943.
Maaria
Jäkärä
(Kaivausalue I)

40 kpl., yleensä hyvin haprasta savea ja leveillä kampajuovilla koristettuja; yksi (kahdesta liimattu) reunapala, yksi pala koristettu verraten soukilla kampajuovilla, yksi pienillä kaareissa kulkevilla syvennyksillä.

Z:XXV, syvästä.

113. Hiiliä "paistin-kuopasta" ruuduissa Z:XXIV-Z:XXV, (+ 1.54-1.14 = n. 60 - 93 cm syvästä.

114. Pieni tasataltta, maasälpäporfyria, niukasti hiottu, kanta iskennän jäljillä, selässä sidelovet; terä rikki (iskukivenä käytetty?) 41.5, 24.0, 12.0 mm.

O:XXVI, löytökohta 3, + 1.71 m (= 33 cm) syvästä.

115. Saviastianpaloja 5 kpl., kampasyvennyksillä koristettu (2 koristamatonta sisäpintamuraa); ehkä samasta astiasta, kuin edellä n:ot 106 ja 110.

O:XXVI, kohta 3, +1.69 (s. o. 35 sm) syvästä.

116. Oikokirveen nelisivuisen, pyöreähkökylkisen kappale, juovikasta kiveä; terä hakattu (iskukivenä käytetty?). 49.3, 39.3, 24.0 mm.

Hietakuopan reunasta ruudusta P:XXVI löytynyt ennen kaivauksien alottamista.

117. Neljä pientä saviastianpalasta, kaksi soikeilla pienillä kampasyvennyksillä (vrt. n:oa 115) koristettuja.

P:XXVI, läheltä pintaa.

6943.

Maaria

Jäkärä

(Kaivausalue

I):

118. Pieni hioinkiven kappale, vaalean ruskeata
pehmeää hietakiveä; 34.0, 14.5, 12.0 mm.

P:XXVI t. Z:XXVI.

119. Saviastianpaloja 7 kpl., yksi reunapala,
jossa leveitä kampajuovia (vrt. n:on 112
astioita).

Z:XXVI, aivan läheltä pintaa.

120. Saviastianpaloja 17 kpl., liimatut yhteen
2:si kappaleeksi; astian laita hiukan ul-
kokaareva; koristeina lähinnä reunaa kaksi
vaakasuoraa kampaviivaa ja alempana vinoja
pitkiä yhdensuuntaisia kampajuovia:
päättyy alhaalta liitesaumaan (ehkä samasta
astiasta ovat palat n:ossa 132); ulkopin-
ta hyvin huokoista.

Ruudusta Z:XXVI kivien vierestä (Ks.
erikoiskarttaa) + 1.64 syvyydeltä (= 50-57 cm syvästä).

121. Kolme saviastianpalaa, kaksi liimattu yh-
teen; nämä kaksi ovat samasta astiasta
kuin edellä n:ot 106 ja 110; isoin 106:n
paloista liitetty tarkalleen tähän palaan;
kolmas on myös kampasyvennyksillä koristet-
tu ja ilmeisesti samasta astiasta kuin
edellä n:on 115.

Z:XXVI, syvästä ("alinna", siis vielä
syvempää kuin ed. n:ron kappaleet).

122. Iskentäliuskoja ja -lohkareita 173 kappala-
letta, joista 39 kpl. kvartssia, muut e-
tupäässä erupt. vuorilajia; joukossa hyvin
isojakin. Yksi kalkkikiven kappale (jollai-
sen sirua sekotettiin saviastioihin).

6943.

Maaria

Jäkärä

(Kaivausalue I).

Alueelta M_Z:XXIV- XXVI seuraavasti:
 M:XXIV 8 kpl, joista 1 kvartssia; N:
 XXIV 19 kpl., (19 kpl. (6 kvartssia);
 O:XXIV 15 kpl. (3 kvartssia); P:XXIV 14
 kpl. (2 kvartssia); Z:XXIV 20 kpl. (5
 kvartssia); M:XXV 12 kpl. (1 kvartssia);
 N:XXV 7 kpl (3 kvartssia); O:XXV 16 kpl.
 (6 kvartssia) P:XXV 24 kpl. (2 kvartssia);
 Z:XXV 20 kpl. (7 kvartssia); O:XXVI 10
 kpl. (2 kvartssia); P:XXVI 3 kpl.; Z:
 XXVI 5 kpl. (1 kvartssia).

K a i v a u s a l u e II.

(Pieni saarella keskellä hietakuoppaa).

(KaivausalueII). 123. Käsihioimen, jokataholta käytetty, kappale;
 pehmeää, ruskean keltasta hietakiveä. 73.4,
 (64.0), 22.5 mm. 62.2, (67.0) mm.

Kaivausalueelta II löytökohta 4 kult-
 tuurikerroksesta.

124. Saviastianpaloja 23 kpl., hyvin erilaisia .

1 isohko kappale laidan pohjapuolelta koris-
~~ty~~stettu soikeilla vaakasuoriin riveihin
 järjestetyillä kampasyvennyksillä; yhdessä
 karkeassa palassa leveitä kampasyvennyksiä,
 yksi pala aivan karjalaisluontoinen koris-
 teina soukkia kampajuovia ja kuoppia; yk-
 si reunapala, jossa laidan alla kaksi vaaka-
 suoraa kampajuovaa; muutamissa hakraissa,
 sisältä mustaksi palaneissa kappaleissa on
 omituisia puoliympyräisiä (t. kolmiomaisia
 kampaleimoja tiheässä; y. m; yksi hiili
 alueella tavatusta tulisijan jätteestä.

Kaivausalueelta II n. 25-30 cm syvästä.

6943.

Maaria
Jäkärä
(Kaivausalue
II).

125. Iskentäliuskoja 10 kpl, yksi kvartsia, muut erupt. vuorilajia (n. s. Hinnerjoen- Jäkärän kiviä).

Kaivausalueelta II.

Eritahoilta hietakuopasta löydettyjä, osittain ostettuja esineitä.

Ostettuja e-
sineitä y. m.

126. Pienen, nelisivuisen käsihioimen kappale, hietakiveä (21.5, 18.5, 14.7 mm) sekä pieni saviastianpala, jossa kampajuovia.

Hietakuopan reunasta kohdasta a (ks. iso yleiskartta); n:ot 126-128 ovat Lilli ja Paul Ahlmanin noukkimia ja lahjoittamia.

127. Saviastianpaloja (21 kpl), yksi iso pala (kolmesta yhteenliimattu) on koristettu isoilla ja syvillä sekä pienillä matalilla kuopilla (vrt. FM 1915 s. 3 k. 2 vas. puoleinen), joita on rivissä m. m. reunan päällä; yhdessä pienessä palassa näkyy matalien pitkulaisten syvennysten päitä; muissa paloissa ei ole ulkopintaa näkyvissä.

Kohdista b, n. s. "Soikkelin kaivauksen" reunoilta; vrt. n:ron 126 löytötietoja.

128. Saviastianpala, kuoppakoristeinen, yksi reuna ehkä veden pyöristämä.

Hietakuopan reunasta kohdasta c, ; ks. n:on 126 saantitietoja.

129. Saviastianpaloja n. 20 kpl., useissa näkyy kampakoristeita.

6943.

Maaria

Jäkärä

(Kaivausalue II).

Hietakuopasta kohdasta d (ks. iso yleiskartta) erään pojan löytämiä ja myymiä.

130. Saviastianpaloja 3 kpl., yksi useammista liimattu, kampakoristeisia; yhdessä leveitä (nuorakampaa muistuttavia) vaakasuoria kampa- viivoja, toisessa soukkia lyhyellä leimasimella tehtyjä juovia; kolmas pieni muru. Hietakuopan keskestä kohdasta e allekirjoittaneen löytämiä.

131. Saviastianpaloja 9 kpl., isoja, ulkopinta tiilenpunanen, sisäpinta alempaa harmaa, ylempää, kuten ulkopinta; kaikki samasta astiasta; koristeina pitempiä ja lyhempiä kampa viivoja, pitemmät melkein pystysuorassa asennossa, lyhyet viistossa ja muodostavat kaksoisrivejä.

Liimaamalla supistuneet 6:ksi palaksi.

Löytänyt Frans Välikkälä hietakuopasta n. kohdan f. seuduilta hietaa ottaessaan rehtori M. Ahlmanin maalta ruudussa M:XXV olevan "kärjen edustalta" ja myönyt museoon. Samoin l. ja s. on nro 132.

132. Saviastianpaloja 7 kpl., liimaamalla supistuneet viideksi; aivan samoin koristettuja kuin edellä N:ossa 120 luetellut savias- tiat; kun saumakohta vielä tulee tasan yhtä kauas reunasta kuin n:ossa 120, kuulunevat nämä palat epäilemättä samaan astiaan.

Myyjän mukaan löydetyt samoin kuin n:o 131. N° 120:n löytökohdasta päät-

6943.
Maaria
Jäkärä
(ostettuja
y. m. esinei-
tä)

täisin näiden löytyneen hietakuopan
reunasta läh. ruutua Z:XXVI.

133. Saviastianpaloja n. 20 kpl., yksi pieni
reunapala pikkukupista, yksi hyvin hienoil-
la ja kapeilla kampajuovilla koristettu
pala; 7:ssä palassa koristuksina leveitä
soikeita kampasyvennyksiä.

Sieltä täältä hietakuopan (saman, jon-
ka laidalla on kaivausalue I) keskustas-
ta poimittuja.

6944.
Mynämäki
Tarvaisten
kylä,
Nikula.

Esineet, jotka maist. A. Europaeus elok.
1915 osittain osti (n:ot 6944:1-4, 27; hinta
Smk.26:-) osittain kaivoi esiin Mynämäeltä.
N:oa 27 lukuunottamatta johtuvat esineet
Tarvaisten kylän Hoppelan talon maalla ent.
Nikulan torpan paikalla olleesta löytöpai-
kasta (ks. alempana). Merk. diarioon 1.IX.1915.
Ks. kaivauskertomus ja kartat!

1. Veneenmuotoinen vasarakirves, lyhyt ja le-
veä, verraten kömpelötekoinen ja muodoltaan (levy 5000-01).

Maaria-Jäkärä